

EDYTA MIODUCHOWSKA-JAROSZEWICZ

ALEKSANDRA ANDRZEJCZAK

MAGDALENA BASZURO

ANNA DWORAKOWSKA

MATEUSZ SZEWCZYK

Uniwersytet Szczeciński

OCENA POZYCJI FINANSOWEJ INSTYTUCJI FINANSOWYCH

1. Wprowadzenie

Podmioty bankowe są specyficznym rodzajem przedsiębiorstw, ponieważ mają budzić zaufanie publiczne. Zaufanie jest wynikiem dobrego wizerunku banku, na które wpływa między innymi dobra sytuacja finansowa. Proponowana metoda ma ocenić w szybki i prosty sposób ocenę sytuacji finansową banku, określić fundamentalne siły finansowe banków. Odpowiedni dobór wytycznych do modelu teoretycznie powinien pomóc w osiągnięciu jak największej sprawdzalności zaproponowanej metodologii.

Artykuł przedstawia propozycję modyfikacji metody oceny wstępnej banków „pięciu sił finansowych”¹. Modyfikacja polega na wprowadzeniu w ocenę dodatkowych kryteriów oceny. Próba obejmuje dwanaście podmiotów notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych i dziesięć kryteriów, których spełnienie jest warunkiem uzyskania punktu. Ostateczna klasyfikacja opiera się na segregowaniu przeanalizowanych podmiotów względem uzyskanych punktów, co powinno odzwierciedlać ich kondycję za badany rok obrotowy (okres objęty analizą obejmuje lata 2009-2010) oraz teoretyczny układ sił wśród reprezentantów sektora bankowego będących częścią składową polskiego rynku akcji. Wnioski końcowe wsparte są statystyczną analizą w zakresie związku pomiędzy uzyskaną punktacją końcową a poszczególnymi kryteriami, której celem jest określenie, jakie pojedyncze cechy najlepiej reprezentują siłę banku w rozumieniu zaprezentowanej metodologii. Będzie to zarazem wskazówka, jak w błyskawiczny sposób ocenić potencjał danego podmiotu w porównaniu do jego bezpośrednich konkurentów. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zaprezentowane mechanizmy zastosowane w omawianych kryteriach zostały w dużej mierze opracowane przez autorów. Wyjątkiem jest konstrukcja poszczególnych wskaźników, którą zaczerpnięto z literatury przedmiotu. Stąd też przedstawiona analiza nie powinna być utożsamiana z podręcznikowymi metodami oceny kondycji podmiotów bankowych, lecz traktowana raczej jako indywidualna próba autorskiego podejścia do tematu, celem wypracowania odrębnej metodyki.

---

¹ E. Mioduchowska-Jaroszewicz, *Ocena wstępna sytuacji finansowej banków z wykorzystaniem „pięciu sił”*, w: *Uniwersytet Szczeciński Zeszyty Naukowe nr 543, Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania nr 12, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2009, s. 275-284.*

2. Charakterystyka próby badawczej

Próba badawcza oparta została na dwunastu bankach działających na rynku polskim w formie spółek akcyjnych. W grupie badawczej znalazły się następujące banki: BNP Paribas Fortis, Bank Ochrony Środowiska, Bank Przemysłowo Handlowy, Bank Rozwoju Eksportu, Bank Zachodni WBK, Citi Handlowy, Noble Bank, ING Bank Śląski, Millenium Bank, Kredyt Bank, Bank Pekao i PKO Bank Polski.

Fortis Bank Polska SA jest bankiem komercyjnym z siedzibą w Warszawie, notowanym na Gieldzie Papierów Wartościowych. Należy do grupy BNP Paribas, europejskiej instytucji finansowej o międzynarodowym zasięgu. BNP Paribas to największy bank w strefie euro pod względem zgromadzonych depozytów i według agencji ratingowej Standard & Poor's jeden z sześciu najsolidniejszych banków na świecie. Zatrudnia ponad 200 tys. osób w ponad 80 krajach. Grupa prowadzi działalność w zakresie m.in. bankowości detalicznej, korporacyjnej, inwestycyjnej oraz zarządzania aktywami i majątkiem. BNP Paribas Fortis jest marką, pod którą Fortis Bank Polska SA oferuje swoje produkty i usługi. W 2007 roku Fortis sfinalizował transakcję zakupu 100% akcji Dominet SA - właściciela Dominet Banku SA.

Bank Ochrony Środowiska SA jest bankiem komercyjnym z siedzibą w Warszawie. Rozpoczął działalność w 1991 roku. Specjalizuje się w finansowaniu przedsięwzięć służących ochronie środowiska i dzięki temu jest unikalny w skali światowej. Od 1996 roku jest spółką publiczną, a od lutego 1997 roku jego akcje są notowane na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie. Bank jest jednostką dominującą grupy kapitałowej, w skład której wchodzi tylko jedna spółka zależna: Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska. Wszystkie jego akcje należą do banku.

BPH SA – ogólnopolski bank uniwersalny z siedzibą w Krakowie (ma również siedzibę w Warszawie). Bank BPH SA powstał 31 grudnia 2001 r. w wyniku połączenia Banku Przemysłowo-Handlowego SA i Powszechnego Banku Kredytowego SA w Warszawie, które jako banki komercyjne zostały wydzielone ze struktur Narodowego Banku Polskiego 1 lutego 1989 r. W obecnej postaci jest wynikiem podziału dawnego banku BPH (będącego przed podziałem drugim co do wielkości bankiem w Polsce pod względem wartości udzielonych kredytów oraz trzecim pod względem sumy aktywów ogółem, depozytów, kapitałów własnych oraz zysku brutto i netto), który to podział został zarejestrowany przez sąd 9 listopada 2007 roku. W jego efekcie większa część banku (285 oddziałów) została włączona do Banku Pekao SA a pozostałe 200 oddziałów zostało w Banku BPH (potocznie nazywanym mini-BPH). Do Grupy Kapitałowej Banku BPH należą BPH Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA oraz BPH PBK Zarządzanie Funduszami Sp. z o.o.

BRE Bank jest bankiem specjalizującym się w obsłudze przedsiębiorstw. Założony został w 1986 roku jako Bank Rozwoju Eksportu. W skład Grupy Banku wchodzi wiele spółek z sektora finansowego, m.in.: Dom Inwestycyjny BRE Banku S.A. W strukturach BRE Banku S.A. funkcjonują dwie marki detaliczne: mBank oraz MultiBank. Grupa BRE Bank jest obecnie 3. największym bankiem w Polsce. Głównym udziałowcem BRE Banku jest niemiecki Commerzbank AG, od 1994 partner strategiczny, od następnego roku udziałowiec, a w wyniku sukcesywnego zwiększania zaangażowania od 2003 posiadający ponad 70% udziałów w spółce. BRE Bank notowany jest na GPW w Warszawie.

Bank Zachodni WBK jest bankiem uniwersalnym z siedzibą we Wrocławiu (siedziba rejestrowa), Poznaniu i Warszawie, oferujący produkty i usługi finansowe. Od czerwca

2001 roku Bank Zachodni WBK jest spółką notowaną na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Grupa Banku Zachodniego WBK skupia spółki zajmujące się działalnością maklerską, zarządzaniem aktywami, funduszami inwestycyjnymi, leasingiem, faktoringiem, usługami ubezpieczeniowymi bancassurance oraz private bankingiem. Spółki zależne Grupy BZ WBK to poza Bankiem Zachodnim WBK: Dom Maklerski, spółki leasingowe, Faktor, Asset Management, Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (TFI), Aviva BZ WBK, BZ WBK Nieruchomości i BZ WBK Finanse.

Bank Handlowy w Warszawie S.A. jest bankiem komercyjnym z siedzibą w Warszawie, działającym aktualnie pod marką Citi Handlowy (poprzednio: Citibank Handlowy). Został założony w 1870 roku przez grupę osób wywodzących się z burżuazji finansowej, ziemiaństwa i inteligencji. Jest drugim najstarszym bankiem komercyjnym w Polsce i jednym z najstarszych, nieprzerwanie działających banków w Europie. W 2001 roku miała miejsce fuzja Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Citibank (Poland) SA. Aktualnie największym akcjonariuszem jest Citibank, N.A. (od 14 sierpnia 2007 roku 75% akcji oraz 75% głosów na WZA). Od czerwca 1997 roku Bank Handlowy jest spółką notowaną na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych, a od kwietnia 2011 r. wchodzi w skład WIG20.

GETIN Bank reprezentuje pion bankowości detalicznej GETIN Noble Banku SA powstałego z połączenia GETIN Banku SA z Noble Bankiem w styczniu 2010 roku. Powstał z regionalnego Górnośląskiego Banku Gospodarczego SA (GBG Bank), który rozpoczął działalność 3 października 1990. Oba Banki należą do Getin Holding, której głównym akcjonariuszem jest Leszek Czarnecki. GETIN Bank posiada bogatą ofertę produktową, dostosowaną do potrzeb klientów indywidualnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw. Specjalizuje się w sprzedaży kredytów gotówkowych i hipotecznych. Jest liderem pod względem sprzedaży kredytów samochodowych. GETIN Bank posiada ponad 500 oddziałów własnych i placówek partnerskich we wszystkich większych miastach Polski. Pod marką GETIN Bank rozwijana jest również bankowość internetowa.

ING Bank Śląski SA jest bankiem komercyjnym z siedzibą w Katowicach, świadczącym usługi bankowe dla klientów indywidualnych oraz firm i instytucji (bank uniwersalny). Powstał jako Bank Śląski w 1988 roku w wyniku wyodrębnienia z NBP. W 1991 został przekształcony z banku państwowego w spółkę akcyjną, a w 1994 jego akcje trafiły na GPW. Od 1996 r. większościowym udziałowcem banku została holenderska Grupa ING. Jest to międzynarodowa instytucja finansowa założona w Holandii działająca w sektorze bankowym, ubezpieczeniowym i inwestycyjnym. Grupa ING ma około 85 milionów klientów (indywidualnych, korporacyjnych, instytucjonalnych) w ponad 50 państwach, zatrudnia ponad 130 tysięcy pracowników. Główna siedziba grupy mieści się w Amsterdamie.

Kredyt Bank S.A. jest bankiem komercyjnym z siedzibą w Warszawie. Powstał w 1990 jako jeden z pierwszych prywatnych banków w Polsce. W 1994 roku zadebiutował na GPW, a w roku 1997 połączył się z Polskim Bankiem Inwestycyjnym S.A. W 2001 roku belgijska Grupa KBC pozyskała w wyniku emisji ponad 50% akcji Kredyt Banku, w 2002 roku miała już ponad 75% akcji a obecnie 80%. W 2001 roku została podpisana umowa bancassurance z Wartą. W tym samym roku Żagiel S.A. stał się częścią Grupy Kredyt Banku (do roku 2009, kiedy to został sprzedany na rzecz grupy KBC). W 2005 roku Kredyt Bank, wraz z Grupą Warta zmieniły logo, które symbolizuje synergii między obiema firmami (i wzorowane jest na logo KBC jako wspólnego właściciela spółek).

Bank Millennium S.A. jest bankiem komercyjnym z siedzibą w Warszawie. Powstał jako Bank Inicjatyw Gospodarczych w 1989 roku. Był pierwszym bankiem notowanym na

Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Jako pierwszy w Polsce wprowadził karty płatnicze. W 1997 połączył się z Bankiem Gdańskim SA. Od początku 2003 działa pod nazwą Bank Millennium. Strategicznym inwestorem banku jest portugalski Banco Comercial Portugues.

PEKAO S.A. jest bankiem uniwersalnym z siedzibą w Warszawie pod kontrolą włoskiej grupy UniCredit, notowanym na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Spółka powstała w roku 1929 jako bank państwowy, którego celem było ułatwienie operacji finansowych Polonii na całym świecie. W 1989 bank rozpoczął działalność komercyjną, a w 1991 powołał jedno z pierwszych biur maklerskich obracających akcjami na GPW. Po szeregu przekształceń oraz połączeń z innymi bankami na początku roku 1999 powstał Bank Pekao SA. W marcu 2006 roku UniCredit wystąpił o prawo głosu z akcji BPH, aby móc dokonać fuzji BPH oraz Pekao. Po burzliwym kilkumiesięcznym sporze między głównym właścicielem a polskim rządem i ostrzeżeniach Komisji Europejskiej niewyrażającej zgody na zablokowanie fuzji w Polsce, polski rząd 5 kwietnia 2006 parafował, a 19 kwietnia podpisał umowę z UniCredit, w której wyraził zgodę na fuzję pod pewnymi warunkami. Z dniem 1 grudnia 2007 r. dokonano się oficjalne połączenie.

PKO Bank Polski SA został utworzony 8 lutego 1919 dekretem Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego, jako Poczta Kasa Oszczędności. Z czasem utworzono centralę Banku w Warszawie oraz pierwsze oddziały lokalne. Pierwszym celem PKO stało się wprowadzenie do obiegu polskiego złotego zamiast marki polskiej. 12 kwietnia 2000 przekształcono go w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna, która 10 listopada 2004 zadebiutowała na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie. PKO Bank Polski jest bankiem uniwersalnym. Wciąż pozostaje pod kontrolą państwa, chociaż czynione są przymiarki do zmniejszenia zaangażowania Skarbu Państwa w spółce. Według danych z 21 kwietnia 2010 roku Skarb Państwa ma 40,99% akcji PKO BP, a drugim największym udziałowcem Banku jest państwowy Bank Gospodarstwa Krajowego.

3. Charakterystyka metody oceny „sił finansowych” instytucji finansowych

Zastosowana metoda oceny pozycji finansowej banku nazwana „sił finansowych” jest kolejną modyfikacją metody „szybkiej” oceny banku M. Iwanicz-Drozdowskiej.² Pierwszą próbą adaptacji metody „szybkiej” oceny banku była metoda „pięciu sił”.³ Analiza wstępna „pięciu sił” pozwala na pierwsze, bardzo ogólne - spojrzenie na bank. Jednak w niektórych przypadkach może być podstawą do podjęcia decyzji, np. o ulokowaniu środków w zagranicznym banku o dobrym ratingu, wielkości banku, poziomie zabezpieczenia w formie kapitału własnego, wartości wyniku finansowego i doświadczeniu. W metodzie oceny „sił finansowych” banku przyjęto następujące kryteria oceny:

- 1) suma bilansowa,
- 2) wynik finansowy,
- 3) kapitał własny,
- 4) wskaźnik udziału aktywów pracujących,

² M. Iwanicz-Drozdowska, *Metody oceny działalności banku*, Poltext, Warszawa 1999, s.56-57. (w tej pozycji Autorka podaje nazwę tej metody jako analiza „szybka” dokonywana przed oceną wstępną).

³ E. Mioduchowska-Jaroszewicz, *op.cit.*, s. 275-284.

- 5) wskaźnik kreatywności,
- 6) wskaźnik płynności finansowej,
- 7) wskaźnik struktury jakości portfela kredytowego,
- 8) wskaźnik wypłacalności,
- 9) zobowiązania warunkowe,
- 10) rating.

Za pierwsze kryterium przyjęto sumę bilansową. Suma bilansowa badanego banku przewyższająca średnią z poszczególnych lat dla porównywanych spółek giełdowych, będzie oceniana pozytywnie, i z tego względu badany bank otrzyma punkt. W celu obliczenia wartości średniej sumy bilansowej zastosowano średnią geometryczną, z uwagi na stosunkowo duże wahania danych wyjściowych analizowanych banków. Wartości te wyniosły odpowiednio 42 i 50 mld zł dla lat 2009 i 2010. Kryterium to odzwierciedla siłę banku mierzoną księgową wartością jego majątku. Opiera się więc na założeniu, że wielkość jednostki determinuje jego stabilność i odporność na negatywne zjawiska zachodzące w światowej gospodarce. Pozytywnie oceniony (1 punkt) w zakresie tego kryterium, zostaje bank, który osiągnął w badanym okresie zarówno zysk z działalności operacyjnej i netto. Sugeruje to efektywne zarządzanie jednostką, będące jednocześnie oznaką jej dobrej kondycji. Jest to pozytywny sygnał z punktu widzenia teraźniejszości oraz przyszłego prosperowania banku dla zarządzających, akcjonariuszy, wierzycieli oraz obecnych i potencjalnych klientów. W wypadku odnotowania straty w jednej z badanych wielkości spółce przypisane zostaje 0,5 punkta. Gdy bank jest deficytowy w zakresie działalności podstawowej i ogólnej nie otrzymuje punktu.

Kolejnym kryterium przyjętym w metodzie jest kapitał własny. Do oceny tego kryterium przyjęto udział kapitału własnego w całości pasywów co najmniej na poziomie 10%. Pułap ten bierze pod uwagę specyfikę działalności bankowej, która w dużej mierze opiera się na angażowaniu kapitału obcego. W ten sposób określona została minimalna wartość kapitału własnego, zapewniająca asekurację finansową w razie zaistnienia jakichkolwiek trudności. Kryterium może być również interpretowane jako graniczny punkt wielkości ryzyka z perspektywy wierzyciela.

Na potrzebę analizy, z pojęciem aktywów przychodowych utożsamia się wszelkiego rodzaju należności, aktywa inwestycyjne oraz majątek przeznaczony do sprzedaży. Biorąc pod uwagę wysoki poziom kosztów charakteryzujących działalność bankową, istotne jest, aby zdecydowana większość kapitału była ulokowana w aktywach tego rodzaju. Za warunek przyznania 1 punkt uznaje się przekroczenie pułapu 90% sumy bilansowej.

Wskaźnik ten rozumiany jest jako iloraz wolumenu kredytów udzielonych klientom oraz wielkości zobowiązań, czyli depozytów, które w banku złożone zostały przez jednostki należące do sektora niefinansowego. Nadmierna kreatywność (wskaźnik powyżej 1,0) zwiększa ekspozycję spółki w zakresie ryzyka operacyjnego. Związane jest to z brakiem środków na zwrot depozytów w hipotetycznej sytuacji, gdy ich duża część wymagałaby natychmiastowego zamknięcia. Dlatego też warunkiem otrzymania 1 punktu jest utrzymanie wskaźnika na poziomie mniejszym od 1,0.

Formuła zastosowana do obliczenia wskaźnika płynności bieżącej jest zgodna z zaleceniami Międzynarodowego Funduszu Walutowego i przedstawia udział środków pieniężnych (kasa i rozrachunki z Bankiem Centralnym) oraz należności od sektora finansowego w zobowiązaniach ogółem. Miara ta odzwierciedla możliwości finansowe banku w przypadku nagłego wycofania depozytów, niezależnie od kontraktowych terminów ich wyma-

galności. W związku z brakiem powszechnie uznanych reguł interpretacyjnych, spółki zostaną ocenione na bazie średniej geometrycznej wskaźników płynności za dane lata dla badanego grona. Wartości te wyniosły odpowiednio 8,21% i 8,30% w 2009 i 2010 roku. Jeżeli jednostka nie przekroczy progu, otrzymuje 0 punkta.

Wykorzystanie tego wskaźnika jest problematyczne ze względu na różne podejście do ewidencji zagrożonych należności w poszczególnych bankach. W wypadku, gdy dana spółka nie wykazała kredytów z rozpoznaną utratą wartości, za wielkość równoznaczną uznane zostają kredyty przeterminowane. Brak szczegółowych informacji w tym aspekcie oznacza wykorzystanie sumy odpisów z tytułu utraty wartości kredytów dla klientów indywidualnych. Z uwagi na podatność przedsiębiorstw bankowych na różnego rodzaju zakłócenia na rynkach finansowych, zalecana jest stabilna struktura portfela kredytowego. Najkorzystniejsza sytuacja (tj. mniej niż 5% całości należności od klientów) wynagrodzona zostaje 1 punkt. W przypadku osiągnięcia wartości w przedziale 5%-10%, spółka otrzymuje 0,5 punkta. Zbyt wysoki udział aktywów o niskiej jakości (ponad 10%), mogący odbić się na całej działalności gospodarczej banku, dyskwalifikuje jednostkę z powiększenia dorobku punktowego.

Wartość wskaźnika wypłacalności została ustalona na poziomie minimalnym w wysokości 8% przez Bank Rozrachunków Międzynarodowych w Bazylei. Stanowi on relację funduszy własnych banku do aktywów i zobowiązań pozabilansowych, ważonych ryzykiem. Spełnienie tego podstawowego pułapu jest równoznaczne z otrzymaniem 0,5 punkta, ponieważ jest to absolutne, ustawowe minimum. Jeżeli dany bank wyróżnia się wskaźnikiem o połowę wyższym od wymaganego, charakteryzując się tym samym szczególną ostrożnością i skrupulatnością w prowadzeniu działalności, wówczas zostanie nagrodzony 1 punkt.

Dla długoterminowej stabilności banku istotne jest także odpowiednie zarządzanie pozycjami pozabilansowymi oraz ich kontrola. Stopień ekspozycji związany z zobowiązaniami warunkowymi utożsamiane jest na potrzebę analizy z ich przeciwstawieniem do wartości sumy bilansowej. Największym zagrożeniem dla bezpieczeństwa działalności bankowej jest sytuacja, gdy ich wartość przekracza 50% całości majątku. Stąd też jednostki, które osiągnęły taki pułap nie otrzymują punktu. W wypadku utrzymania tej relacji w przedziale 25%-50% spółka zyskuje 0,5 pkt, co odzwierciedla stosunkowo niższe ryzyko. Banki najlepiej punktowane (poniżej 25%), nawet w sytuacji, gdy większość zobowiązań warunkowych stałaby się wymagalna, nie powinny na tym znacząco ucierpieć.

Charakter prowadzonej działalności wymaga od banku pewnej sytuacji finansowej, w związku z czym otrzymany rating długoterminowy powinien kształtować się na poziomie inwestycyjnym. Wskazuje on na stabilność składanych depozytów oraz terminowość w zakresie regulowania zobowiązań finansowych przez dany bank. Ratingi wystawiane są przez niezależne agencje, co gwarantuje ich obiektywność, porównywalność oraz wiarygodność. Ocena na poziomie spekulacyjnym sugeruje niestabilną kondycję finansową. Według standardów agencji Moody's ratingi inwestycyjne to Baa3 i wyżej, a Standard & Poor's oraz Fitch - BBB- i wyżej. W przypadku osiągnięcia wymienionych stopni, spółce przyznany zostaje punkt.

Tabela 1. Kryteria i punktacja przyjęte metodzie „sił finansowych”

Lp.	Nazwa kryterium	Ocena kryterium
1	Suma bilansowa	1 pkt - więcej niż średnia geometryczna 0 pkt - mniej niż średnia geometryczna
2	Wynik finansowy	1 pkt - zysk netto i zysk operacyjny 0,5 pkt - zysk netto lub zysk operacyjny 0 pkt - Strata netto i operacyjna
3	Kapitał własny	1 pkt - więcej niż 10% sumy bilansowej 0 pkt - mniej niż 10% sumy bilansowej
4	Wskaźnik udziału aktywów przychodowych w aktywach ogółem	1 pkt - więcej niż 90% 0 pkt - mniej niż 90%
5	Wskaźnik kreatywności	1 pkt - mniejszy niż 1 0 pkt - większy niż 1
6	Wskaźnik płynności bieżącej wg MFV	1 pkt - więcej niż średnia geometryczna 0 pkt - mniej niż średnia geometryczna
7	Wskaźnik struktury jakości portfela kredytowego	1 pkt - mniej niż 5% 0,5 pkt - 5% - 10% 0 pkt - więcej niż 10%
8	Wskaźnik wypłacalności	1 pkt - więcej niż 12% 0,5 pkt - 8% - 12% 0 pkt - mniej niż 8%
9	Zobowiązania warunkowe	1 pkt - mniej niż 25% sumy bilansowej 0,5 pkt - 25%-50% sumy bilansowej 0 pkt - więcej niż 50% sumy bilansowej
10	Rating	1 pkt - rating na poziomie inwestycyjnym 0 pkt - rating na poziomie spekulacyjnym

Źródła: opracowanie własne na podstawie danych finansowych banków.

Wszystkie wymienione w poprzednim punkcie artykułe założenia zostały w sposób syntetyczny ujęte w Tabeli 1. Każdemu z kryterium został przyporządkowany numer, który, dla ułatwienia i czytelności tabel, będzie identyfikował poszczególną cechę w dalszej ocenie. Analiza obejmuje swym zasięgiem działalność jednostek w latach 2009 i 2010. Uzyskane sumy pozwalają na przeprowadzenie ostatecznej klasyfikacji analizowanych banków, która będzie równoznaczna z uszeregowaniem ich według fundamentalnej siły. Pozytywnie odebrany powinien być fakt, że w świetle przyjętych kryteriów wszystkie banki spełniły co najmniej połowę stawianych przed nimi wymogów. Świadczy to o przyzwoitej kondycji finansowej giełdowych reprezentantów sektora bankowego. Uzyskane wyniki i przypisane kryteria zestawiono w tabeli 2 i 3.

Tabela 2. Zestaw punktów uzyskanych przez banki w ocenie metodą „sił finansowych” w roku 2009

Nazwa banku	Punkty uzyskane za kolejne punkty za rok 2009										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Suma
BNPP FORTIS	0	0,5	0	1	0	1	0	1	0,5	1	5
BOŚ	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	6
BPH	0	1	1	1	0	0	0,5	1	1	1	6,5
BRE	1	1	0	1	1	1	1	0,5	1	1	8,5
BZWBK	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	9
CITI HANDLOWY	0	1	1	0	1	1	0	1	0,5	1	6,5
GETIN	0	1	0	1	1	1	1	0,5	0	0	5,5
ING	1	1	0	1	1	0	1	1	0,5	1	7,5
KREDYT	0	1	0	1	0	0	0,5	1	1	1	5,5
MILLENNIUM	1	0,5	0	1	0	0	0,5	0,5	1	1	5,5
PEKAO SA	1	1	1	0	1	1	0,5	1	1	1	8,5
PKO BP	1	1	1	1	1	0	0,5	1	1	1	8,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych finansowych badanych banków.

W tabeli 2 przedstawiono ocenę banków podanych badaniu metodą „sił finansowych” na podstawie publikowanych danych finansowych za rok 2009. Analiza danych finansowych badanej grupy banków ze uwzględnieniem kryterium jakim jest suma bilansowa, wskazuje że największymi bankami na polskim rynku są PKO BP, Pekao, BRE. Aktywa tych banków liczą od 156 mld zł do 81 mld zł w 2009 roku. Najmniejszą sumą bilansowa charakteryzują się Fortis bank i BOŚ, wyznaczonego kryterium również nie przekroczył BPH, Kredyt Bank i Getin. Ocena banków pod względem wyniku finansowego i operacyjnego w roku 2009 wykazała, że prawie wszystkie banki były efektywne, oprócz Millennium i BNPP Fortis. Efektywność banków odzwierciedlona była wypracowaniem dodatniego wyniku netto i z działalności operacyjnej. Badanie stabilności finansowej banków poprzez ocenę udziału kapitału własnego w sumie bilansowej wykazuje, że najlepszym wynikiem, to znaczy największym udziałem kapitału własnego w pasywach charakteryzuje się Bank Handlowy, zaraz za nim uplasował się PKO BP. Zdecydowanie najgorszy wynik osiągnął BRE. Przyjęcie 10% udziału kapitału własnego w sumie bilansowej jako kryterium progowego, okazywało się bardzo restrykcyjne.

Kolejnym kryterium przyjętym w metodzie „sił finansowych” był wskaźnik kreatywności. Ocena tego wskaźnika dla grupy badanych banków wykazywała dość duże wahania. Najlepszą strukturą kredytów do depozytów wykazała się bank Handlowy, natomiast skrajnie negatywnie wypadł Bank BPH. Ostatecznie tylko cztery banki nie uzyskały punktu

w zakresie tego kryterium. Warto wspomnieć, iż Bank Ochrony Środowiska osiągnął wartość wskaźnika kreatywności blisko progowej wartości, natomiast w banku Millenium kredyty przekroczyły wielkość depozytów jedynie o 6%.

Innym kryterium przyjętym w badaniu był wskaźnik dochodowości aktywów, mierzonej wielkością przychodowych aktywów do sumy aktywów. Wartość tego wskaźnika wśród badanej grupy banków charakteryzowała się dużą zbieżnością i porównywalnością wśród badanych spółek. We wszystkich bankach wartość wskaźnika była bliska 90%. W metodzie „sił finansowych”, tylko Bank Handlowy i Pekao SA, nie uzyskały punktu. W banku Peako SA wartość wskaźnika dochodowości aktywów była niższa o niecały punkt procentowy od progowej wartości wskaźnika, natomiast w Banku Handlowym o prawie 9%.

Szóstym kryterium przyjętym w metodzie „sił finansowych” był wskaźnika płynności bieżącej. W roku 2009 średnia geometryczna wartość wskaźnika wynosiła 8,21%. Najwyższą płynnością bieżącą charakteryzowały się banki takie jak: Handlowy, Peako oraz Fortis. Pozostałe banki osiągnęły, znacznie niższe wyniki, choć jeszcze BRE i Getin uzyskały wskaźnik bliski średniej, otrzymując tym samym punkt. Najgorszą płynnością bieżącą cechowała się Bank Ochrony Środowiska oraz Bank Przemysłowo Handlowy.

Siódmym kryterium przyjętym w stosowanej metodzie, był wskaźnik struktury jakości portfela kredytowego. Najmniejszym odsetkiem należności zagrożonych w badanym okresie charakteryzowały się kolejno Getin, BZWBK, ING oraz BRE Bank i to właśnie one otrzymały pełną punktację. Struktura należności od klientów banków Fortis, Boś oraz Citi Handlowy jest najbardziej obciążona zagrożonymi aktywami. Pozostałe banki otrzymały 0,5 punkta za osiągnięcie wyników średnich.

Kolejnym kryterium przyjętym w badaniu był współczynnik wypłacalności, w przypadku tego kryterium wszystkie banki spełniły ustawowy wymóg 8%. Większość banków charakteryzowała wartością współczynnika wypłacalności ponad przeciętną, można tutaj wymienić Bank Handlowy i Peako SA. BRE Bank, Getin, Kredyt Bank oraz Bank Millennium otrzymały 0,5 punkta ze względu na osiągnięcie wskaźnika wypłacalności w przedziale 8-12%. Najbliżej dolnej granicy tego kryterium, czyli 8%, znajduje się Getin Bank.

Przedostatnim kryterium przyjętym w badaniu był udział zobowiązań warunkowych w sumie bilansowej. W najkorzystniejszej sytuacji znajdują się spółki Millennium, BZWBK, BRE, BOŚ oraz Kredyt Bank. Biorąc pod uwagę te kryterium, najgorszym bankiem był Getin Bank, gdzie udział zobowiązań warunkowych w sumie bilansowej przewyższał 50%. Wysoki udział tego wskaźnik również obserwuje się w Fortis Banku, Banku Handlowym i ING banku.

Ostatnim kryterium przyjętym w ocenie był rating nadany przez agencje ratingowe. Najlepszym bankiem w badanej grupie uwzględniając ocenę ratingową był BNPP Fortis. Ponad przeciętną jakością zadłużenia cechowały się także takie banki jak: ING, Kredyt Bank, Peako, PKO BP. Ocena agencji Fitch dla Getin Banku świadczy o dużym narażeniu na zmiany gospodarcze, stąd jako jedyny nie otrzymuje punktu. Pozostałe banki cechują się umiarkowanym ryzykiem kredytowym.

Tabela 3. Zestaw punktów uzyskanych przez banki w ocenie metodą „sił finansowych” w roku 2010

Nazwa banku	Punkty uzyskane za kolejne punkty za rok 2010										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Suma
BNPP FORTIS	0	1	0	1	0	0	0,5	1	0,5	1	5
BOŚ	0	1	0	1	0	0	0,5	1	1	1	5,5
BPH	0	0	1	0	0	1	0,5	1	1	1	5,5
BRE	1	1	0	1	0	0	0,5	1	1	1	6,5
BZWBK	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	9
CITI HANDLOWY	0	1	1	0	1	1	0	1	0,5	1	6,5
GETIN	0	1	0	1	1	1	0,5	0,5	0	0	5
ING	1	1	0	1	1	0	1	1	0,5	1	7,5
KREDYT	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	6
MILLENNIUM	0	1	0	1	0	0	0,5	1	1	1	5,5
PKO BP	1	1	1	1	1	1	0,5	1	0,5	1	9
PEKAO SA	1	1	1	1	1	0	1	1	0,5	1	8,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych finansowych badanych banków.

Ocena danych za rok 2010 metodą „sił finansowych” wskazuje, że w porównaniu z rokiem 2009 punktacja nie zmieniła się znacząco. Jedynie Bank Millenium nie utrzymał swojej pozycji, czego skutkiem mógł być niewielki spadek sumy bilansowej. Spadek w klasyfikacji banku Millenium było wynikiem znaczącego wzrostu sumy bilansowej Banku Getin, którego suma bilansowa wzrosła pięciokrotnie po połączeniu z Noble Bankiem. W roku 2010 pogorszyła się sytuacja banku BPH, ponieważ w tym roku wygenerował on stratę netto i stratę z działalności operacyjnej. Natomiast bank Millenium poprawił swoją sytuację uzyskując dodatnie wartości wyników finansowych netto i z działalności operacyjnej. Biorąc pod uwagę w ocenie sytuacji finansowej wartość kapitału własnego, banki utrzymują swoją pozycję w rankingu, analogicznie do roku 2009. Nadal najwyższą pozycję w rankingu zajmuje CITI Bank Handlowy, następnie kolejno Pekao, PKO BP, BZWBK oraz BPH. Wzrósł udział kapitału własnego w sumie bilansowej w BRE Banku o około 2,6 punkta procentowego, co spowodowało spadek w rankingu Kredyt Banku.

Analiza banków z uwzględnieniem wskaźnika kreatywności, informuje że pozytywnie zostały ocenione Bank WZBK, Handlowy, Getin, ING, Pekao oraz PKO BP. Pozytywną ocenę utracił Boś i BRE Bank. Wskaźnik kreatywności znacznie wahał się jedynie w banku BPH, choć nadal w rankingu za 2010 rok, nie utrzymał punktu za wartość wskaźnika kreatywności, należy podkreślić jego pozytywną tendencję bo spadł on z 2,87 do 1,8. W 2010 roku ocena banków wskaźnikiem jakości portfela kredytowego, charakteryzowała się dużą niestabilnością. Spada udział należności zagrożonych w kredytach ogółem w czterech bankach: BNPP Fortis, BOŚ, Millenium, PKO BP. W przypadku pozostałych banków nastąpił wzrost udziału kredytów zagrożonych, co spowodowało spadek banków rankingu. Badanie sytuacji finansowej w metodzie „sił finansowych” współczynnikiem wypłacalności wykazuje, że wszystkie banki poddane ocenie osiągają wartość przewyższającą 8%. Banki BRE, Millenium oraz Kredyt Banku poprawiły wartość wskaźnika w porównaniu do roku 2010,

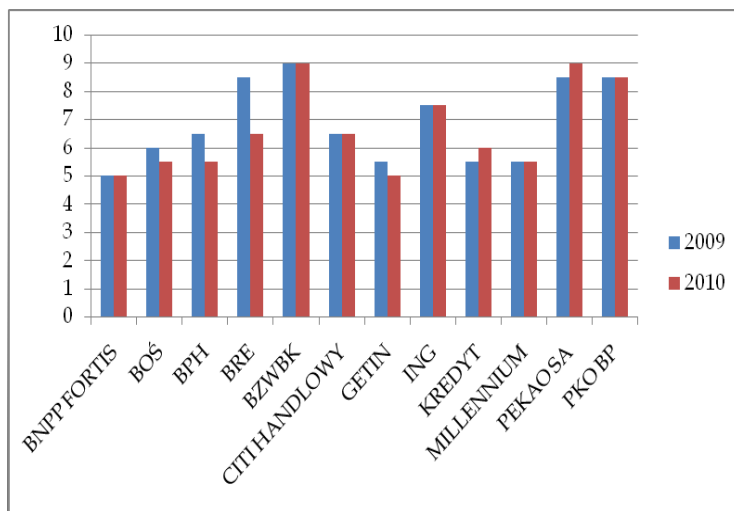
i jego wartość przekroczyła 12%. Getin bank nieznacznie poprawił swoją sytuację, choć nadal wartość wskaźnika nie przekracza 12%. Wciąż liderami są banki Handlowy i Pekoa.

Ocena wyników banków w zakresie wielkości zobowiązań warunkowych są dość stabilne w porównaniu z rokiem 2009. Jedynie Pekao i PKO BP przekroczyły próg 25%, co spowodowało obniżenie punktacji, tych banków. Wartość Getin Banku pogorszyła się znacznie z 53, 25% do 83,47%, co negatywnie świadczy o tej jednostce. Pozytywne tendencje zauważa się w banku BOŚ, BPH, BZWBK, Citi oraz Kredyt Banku. Analiza ratingu w metodzie „sił finansowych” w roku 2010, pokrywają się w 100% z punktacją za rok 2009. Oznacza to w miarę stabilną działalność tych podmiotów oraz świadome konsekwentne zarządzanie. W 2010 roku Getin Banku, pozostaje na poziomie spekulacyjnym, znów nie otrzymuje z tego tytułu punktu.

Tabela 4. Ranking banków według metody „sił finansowych” w latach 2009 i 2010

Bank	Rok 2009		Rok 2010	
	Wartość punktów	Pozycja w rankingu	Wartość punktów	Pozycja w rankingu
BZWBK	9	1	9	1
BRE	8,5	2	9	1
PEKAO SA	8,5	2	8,5	3
PKO BP	8,5	2	7,5	4
ING	7,5	5	6,5	5
BPH	6,5	6	6,5	5
CITI HANDLOWY	6,5	6	6	7
BOŚ	6	8	5,5	8
GETIN	5,5	9	5,5	8
KREDYT	5,5	9	5,5	8
MILLENNIUM	5,5	9	5	11
BNPP FORTIS	5	12	5	11

Źródło: opracowanie własne.

Wykres 1. Ranking banków według metody „sił finansowych” za lata 2009 i 2010

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki badań wskazują, że najsilniejszym bankiem jest BZWBK działający na polskim rynku. Pokrywa się to z jego dobrą renomą wśród klientów indywidualnych. Bardzo mocno pozycje finansową według „sił finansowych” mają wypadają także PKO BP oraz Pekao SA, które uważane są przez Polaków jako najbardziej rozpoznawalne. Badania metodą „sił finansowych” pokazują znaczne pogorszenie sytuacji BRE banku, która jest liderem polskiej bankowości korporacyjnej i posiada szereg ofert skierowanych do klientów indywidualnych (MultiBank czy mBank). Najsłabszymi giełdowymi spółkami są podmioty, które są mało istotną częścią dużych międzynarodowych grup kapitałowych, jak na przykład BNPP Fortis. Analiza danych finansowych tego rodzaju banków wykazała liczne uchybienia i niedociągnięcia w zakresie przedstawionych im kryteriów. Co ciekawe, fuzja Getinu z Noble nie wpłynęła na osiągniętą punktację. Biorąc jednak pod uwagę upór, z jakim dążono do dokonania transakcji, można śmiało założyć, że efekt synergii powinien uwidocznic się w kolejnych latach, umacniając tym samym pozycję spółki w wypadku dokonania rankingu na tych samych zasadach.

Istotne jest także określenie wpływu poszczególnych kryteriów na ostateczną ocenę banku. W tym celu dla każdego kryterium obliczono współczynnik korelacji Pearsona względem ostatecznej pozycji w rankingu za dany rok dla poszczególnych banków. Wyniki zaprezentowano w poniższych tabelach 5.

Tabela 5. Współczynnik korelacji Pearsona wobec kryterium za rok 2009 i 2010

Rodzaj kryterium z metody „sił finansowych”	Współczynnik Pearsona	
	Rok 2009	Rok 2010
wynik netto	0,691	0,808
wynik operacyjny	0,548	0,773
suma bilansowa	0,752	0,730
udział kapitału własnego	0,375	0,597
wskaźnik kreatywności	-0,298	-0,540
udział aktywów przychodowych	-0,173	0,135
wskaźnik płynności wg MFW	-0,001	-0,163
jakość portfela kredytowego	-0,430	-0,413
wskaźnik wypłacalności	0,128	-0,251
zobowiązania warunkowe	-0,332	-0,275

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie danych uzyskanych zestawionych w tabeli 5, można wyciągnąć wniosek, że najlepszym szacunkiem siły banków jest porównanie jego sumy bilansowej z bezpośrednimi konkurentami. Oznacza to, iż silny bank jest zarazem jednostką dużą z księgowego punktu widzenia. Innym oczywistym wnioskiem jest wysoki i dodatni stopień korelacji dla wyniku netto, co jest zależnością całkowicie uzasadnioną z ekonomicznego punktu widzenia. Jednocześnie wyraźnie zaprezentowany jest fakt, że zysk/strata na poziomie netto jest lepszym zobrazowaniem kondycji banku niż wynik z działalności operacyjnej. Choć stwierdzenie to zdaje się być mocno dyskusyjne, to dane empiryczne zgromadzone w toku prowadzonych badań stanowiąc je potwierdzają. Na uwagę zasługuje także fakt, że wyżej punktowane banki wykazywały relatywnie wyższy udział kapitału własnego w całości pasywów, co sugeruje, że powstanie silnej i stabilnej jednostki wymaga większego zaangażowania ze strony akcjonariuszy, którzy niejako tworzą w ten sposób fundamenty pod prowadzenie dalszej działalności bankowej.

Pozostałe kryteria odgrywają teoretycznie mniejszą rolę. Ujemna korelacja występuje pomiędzy punktacją a wskaźnikami jakości portfela kredytowego oraz kreatywności. Banki o silnej pozycji starają się nie angażować w akcję kredytową powyżej wolumenu środków zgromadzonych pod postacią depozytów. Wpływa to na zmniejszoną ekspozycję na ryzyko operacyjne. Można zatem przyjąć, że reguła interpretacyjna wskaźnika, mówiąca o konieczności zachowania wyższości wolumenu depozytów nad wartość kredytów może być załamana, jeżeli poprzez odpowiednie zarządzanie ryzykiem bank będzie w stanie zmaksymalizować prawdopodobieństwo uzyskania zysków z tego tytułu. Sugeruje to stosunkowo niska bezwzględna wartość wskaźnika korelacji. Jeżeli chodzi o wskaźnik jakości portfela kredytowego, to ujemna wartość korelacji z liczbą punktów wynika z faktu, że silniejsze banki staranniej dobierają klientów indywidualnych. W przypadku należności zagrożonych dysponują środkami rezerwowymi, dzięki czemu są w stanie wydłużyć okresy kredytowania za cenę wyższego oprocentowania. Kredyt musi stracić znacząco na wiarygodno-

ści, aby spisano go więc na straty. Ponownie jednak siła relacji wskazuje, że nie jest to reguła.

Związek pomiędzy punktacją a zobowiązaniami warunkowymi jest ujemny, a jego siła sugeruje, że jest to kwestia mocno zindywidualizowana i zależna od charakteru kontrahentów poszczególnych banków. Wynika to z faktu, że duże jednostki powiązane są z większą liczbą umów gwarancyjnych i innych zobowiązań o niepewnych kwotach czy terminie wykonania, przez co wartość zobowiązań warunkowych teoretycznie powinna być większa. Jednak w kategoriach względnych zależność ta jest załamana do tego stopnia, iż występuje słaba i ujemna korelacja pomiędzy punktacją a relacją zobowiązań warunkowych do sumy bilansowej.

Słaba i dodatnia zależność zachodzi pomiędzy liczbą punktów a wskaźnikiem wypłacalności, co sugeruje, że duże jednostki starają się zagwarantować sobie pewien zapas ponad ustawowe minimum, by w razie poważnych turbulencji w polskiej lub światowej gospodarce nie ucierpiała ich kondycja finansowa. Jest to bardzo pozytywna wskazówka dla osób składających depozyty w bankach, choć stosunkowo słaba zależność sugeruje, że nie jest to jedyny warunek, definiujący dobrą sytuację spółki.

Teoretycznie większe banki powinny dysponować większą ilością aktywów nieprzychodowych, gdyż potrzebują większej ilości środków trwałych do prowadzenia działalności w wielu regionalnych centralach i punktach obsługi klienta. Współczynnik Pearsona jest jednak na tyle słaby, że relacja ta w żadnym wypadku nie powinna być traktowana jako pewnik. Dodatkowo w latach 2009-2010 wykazywał różne kierunki zależności. W wypadku wskaźnika płynności MFW ciężko mówić o jakiegokolwiek zależności liniowej pomiędzy jego wielkością a liczbą uzyskanych punktów, co nie powinno dyskredytować go jednak w roli kryterium. O braku istotnych zmian w układzie sił w obrębie sektora bankowego mówi współczynnik Pearsona obliczony dla sum punktów z poszczególnych lat wynoszący 0,891. Dostarcza to dowodu na stałość w zakresie punktacji i kolejności banków w ostatecznym rankingu. Z punktu widzenia jednostek silnych jest to dobra oznaka, bowiem udało się im utrzymać dobrą kondycję. Jeżeli chodzi o podmioty słabsze, wskazuje to na brak istotnych postępów, co może okazać się umiarkowanie negatywną informacją.

4. Podsumowanie

Ostateczne rankingi banków otrzymane na bazie zaprezentowanej w niniejszej pracy metodologii odnajdują odzwierciedlenie w danych wykazywanych w poszczególnych sprawozdaniach finansowych banków. Najlepiej ocenione jednostki wykazują nie tylko atrakcyjne wyniki w rachunku zysków i strat, ale także w dużej mierze prawidłowe udziały poszczególnych wielkości w bilansie, choć badanie zależności liniowej między punktacją i konkretnymi kryteriami wykazało pewne odstępstwa w tym zakresie.

Cel, jaki autorzy stawiali sobie przy opracowywaniu metodologii badania, uznać można za zrealizowany, bowiem wypracowany został system punktacji, który pozwala w miarę wiarygodnie ocenić kondycję notowanych na GPW banków. Co prawda bardziej miarodajne wyniki uzyskać można dokonując dogłębnej analizy finansowej poszczególnych spółek, lecz w sytuacji, gdy najważniejszym czynnikiem wpływającym na decyzję jest ograniczony czas, przedstawiony system może okazać się wyjątkowo pomocny.

Syntetycznie podsumowując wyniki, stwierdzić należy, że najważniejsi przedstawiciele polskiego sektora bankowego prezentują się stosunkowo dobrze na tle zagranicznych

konkurentów. Potwierdzają to wyniki wielu innych badań przeprowadzanych po kryzysie finansowym. W ujęciu agregatowym, branża, a raczej jej część notowana na warszawskim parkiecie, jest jednym z najmocniejszych punktów polskiego rynku kapitałowego. Jeżeli najlepiej punktowane banki utrzymają swoją dobrą formę, a słabsze jednostki zdołają zwiększyć efektywność operacyjną, to wpłynie to pozytywnie nie tylko na system finansowy, ale także w dłuższym okresie na całą polską gospodarkę.

5. Literatura

- [1] Bień W., *Ocena sytuacji finansowej banku komercyjnego*, Difin, Warszawa 1998.
- [2] Grzywacz J.: *Podstawy bankowości*, Difin, Warszawa 2006.
- [3] Heffernan S., *Nowoczesna bankowość*, PWN, Warszawa 2007.
- [4] Iwanowicz-Drozdowska M., *Metody oceny działalności banku*, Poltex SGH, Warszawa 1999.
- [5] Iwanowicz-Drozdowska M.: *Ewolucja regulacji w zakresie adekwatności kapitałowej banku*. „Bezpieczny Bank” 2004, nr 4.
- [6] Iwanowicz-Drozdowska M.: *Zarządzanie finansowe bankiem*, PWE, Warszawa 2005.
- [7] Iwanowicz-Drozdowska M.: *Zastosowanie metody EVA do oceny działalności banku*, Zeszyt Naukowy KFiZ, SGH „Studia i Prace” nr 17, Warszawa 2000.
- [8] Jajuga K.: *Zarządzanie ryzykiem*, PWN, Warszawa 2007.
- [9] Jankowska K., K. Baliński, *Rachunkowość bankowa*, Difin, Warszawa 2006.
- [10] Jaworski W.L., *Bankowość. Podstawowe założenia*, Poltex, Warszawa 1998.
- [11] Kopiński A., *Analiza finansowa banku*, PWE, Warszawa 2008.
- [12] Marcinkowska M., *Ocena działalności instytucji finansowych*, Difin, Warszawa 2007.
- [13] Mioduchowska-Jaroszewicz E., *Ocena płynności i wypłacalności w banku*, w: „Problemy współczesnej analizy ekonomicznej przedsiębiorstwa”, red. J. Duraj, wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007.
- [14] Mioduchowska-Jaroszewicz E., *Podstawy analizy finansowej banków i ubezpieczycieli*, wyd. Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Szczecin 2008.
- [15] Mioduchowska-Jaroszewicz E., *Rating jako element oceny wstępnej sytuacji finansowej banków*, praca w druku Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu.
- [16] Mioduchowska-Jaroszewicz E., *Zastosowanie indeksu nierówności wskaźników ekonomicznych w ocenie działalności banku*, w: „Współczesne problemy analizy ekonomicznej przedsiębiorstw”, red. S. Wrzosek, Prace Naukowe UE we Wrocławiu nr 9 (1209), UE Wrocław 2008.
- [17] *Podstawy zarządzania finansami banku komercyjnego*, red. Naukowa E. Bogacka-Ksiel, Wyd. Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 1998.
- [18] Świdorski I., *Sprawozdawczość finansowa banków i instytucji finansowych*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 1998.
- [19] Wąsowski W., *Ekonomika i finanse banku komercyjnego*, Difin, Warszawa 2004.
- [20] Wójcik J.: *Rezerwy w bankach. Teoria i praktyka*, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2007.
- [21] *Współczesna bankowość*, tom I, red. M. Zaleska, Difin, Warszawa 2007.
- [22] *Zarządzanie ryzykiem i płynnością banku komercyjnego*, red. naukowa W. Przybylska-Kapuścińska, Wyd. Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2001.

Streszczenie

Celem artykułu było przedstawienie schematu postępowania w metodzie oceny wstępnej sytuacji finansowej instytucji finansowych zwanej metodą „sił finansowych”. Opisywana w artykule metoda jest autorską modyfikacją metody „oceny szybkiej” przez M. Iwanicz-Drozdowską. Proponowaną metodę wykorzystano do oceny sytuacji finansowej dwunastu banków funkcjonujących na Gieldzie Papierów Wartościowych w Polsce za lata 2009-2010.

Słowa kluczowe: bank, analiza finansowa, wskaźniki finansowe, metoda „oceny sił finansowych”, ocena sytuacji finansowej.

ASSESSMENT OF FINANCIAL POSITION FINANCIAL INSTITUTIONS

Summary

The aim of the article was to present the scheme of the method of initial assessment of the financial situation of financial institutions called the method "financial strength". Method described in the article is the author's modification of the method of "rapid assessment" by M. Iwanicz-Drozdowska. The proposed method was used to assess the financial situation of the twelve banks operating on the Stock Exchange in Poland for the years 2009-2010.

Keywords: bank, financial analysis, financial ratios, the method of "assessment of financial strength", the financial situation.

*Translated by Edyta Mioduchowska-Jaroszewicz, Aleksandra Andrzejczak,
Magdalena Baszuro, Anna Dworakowska, Mateusz Szewczyk*

EDYTA MIODUCHOWSKA-JAROSZEWICZ

Uniwersytet Szczeciński

e-mail: emioduch@wneiz.pl

ALEKSANDRA ANDRZEJCZAK

MAGDALENA BASZURO

ANNA DWORAKOWSKA

MATEUSZ SZEWCZYK

Studenci III roku Ekonomii

Uniwersytet Szczeciński

Artykuł jest wynikiem pracy zespołowej w ramach realizacji zajęć z przedmiotu specjalizacyjnego „Analiza finansowa banków i ubezpieczycieli”.